

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3

วัชรพล สุดสายเนตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3

วัชรพล สุดสายเนตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

**THE SCHOOL- BASED MANAGEMENT OF BASIC EDUCATIONAL
INSTITUTES UNDER SUPERVISION OF BURIRAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

WUTCHARAPHON SUDSAINET

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ชื่อนักศึกษา	: วัชรพล สุดสายเนตร
สาขาวิชา	: การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารรัตนะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 ด้านนั้น จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรและขนาดของสถานศึกษา เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 476 ราย โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างอิสระ และการทดสอบเอฟแบบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพของบุคลากรพบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย

ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน และด้าน หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มากกว่าความคิดเห็นของครูผู้สอน และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษานขนาดกลาง และ สถานศึกษานขนาดใหญ่ มีระดับการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจาย อำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้าน หลักการบริหารตนเองและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 โดยบุคลากรมีความเห็นว่าสถานศึกษานขนาดกลางมีระดับการเรียนรู้เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษานขนาดใหญ่มีระดับการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษานขนาดใหญ่มีระดับการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

Thematic Title : **The School-Based Management of Basic Educational Institutes under Supervision of Buriram Primary Educational Service Area Office 3**

Student's Name : **Wutcharaphon Sudsainet**

Department : **Educational Administration**

Advisor : **Assoc.Prof.Dr. Wirot Sanrattana**

Co-Advisor : **Dr. Sumrit Khangpeng**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of survey research were to study the level of the school-based management of basic educational institutes under supervision of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 in 5 aspects; the aspect of principle of decentralization, participation, restoring the power of education to the public, self-management, and check and balance, and to compare the level of school-based management of basic educational institutes in 5 above-mentioned aspects classified by personnel's status and school sizes. The samples used in this study were 467 personnel; administrators and teachers under Buriram Primary Educational Service Area Office 3. The data were collected using questionnaire with reliability value at 0.96. The data were analyzed using computer packaged program and the statistics used in the study to analyze data were frequency, percentage, standard deviation, t-test and F-test.

The results of research were as follows:

The school-based management of basic educational institutes under supervision of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 in each of 5 aspects was at the high level, the comparison on the level of administration classified by personnel's status expressed that the difference was statistically significant at 0.01 in the aspect of decentralization, participation, and self-management and at 0.05 in the aspect of restoring the education management power and check and balance; the administrators' opinions on level of the school-based management of basic educational institutes were higher than those of teachers. In addition, the comparison on the level

of administration classified by school sizes expressed that the difference was statistically significant at 0.01 in each of 5 aspects; the personnel's opinions showed that the level of the medium-sized school was higher than the one of the small-sized school, the level of large-sized school was higher than the one of small-sized school and the level of large-sized school was higher than the one of medium-sized school.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่ายผู้วิจัยจึงขอขอบขอบคุณ สถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเติมเต็มให้สารนิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารรัตนะและ ดร.สัมฤทธิ์ กางเพ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆเพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดี ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำสารนิพนธ์ ครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและคุณประโยชน์อันใดที่เกิดสารนิพนธ์นี้ ขอสัมฤทธิ์ผลนั้นเป็นสิ่งบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ของงจึงได้รับส่วนแห่งความดีนี้ทุกท่านเทอญ

วัชรพล สุดสายเนตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	20
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	26
2.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	29
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	33
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	42

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	46
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	51
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
5.1 สรุปผลการวิจัย	79
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	84
5.3 ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	102
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	114
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	116
ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	120
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	124
ภาคผนวก ฉ คำสัมประสิทธิ์แอลฟา	126

ประวัติผู้วิจัย

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	45
ตารางที่ 3.2	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับและรายด้าน	47
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	52
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3	53
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามสถานภาพ	55
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน	56
ตารางที่ 4.5	การทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	57
ตารางที่ 4.6	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3	58
ตารางที่ 4.7	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตาม สถานภาพ	60
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน	61

ตารางที่ 4.9	การทดสอบรากูเพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	61
ตารางที่ 4.10	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3	63
ตารางที่ 4.11	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชน จำแนกตาม สถานภาพ	65
ตารางที่ 4.12	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัด การศึกษาให้กับประชาชน ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน	66
ตารางที่ 4.13	การทดสอบรากูเพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัด การศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	67
ตารางที่ 4.14	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3	68
ตารางที่ 4.15	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง จำแนกตาม สถานภาพ	70
ตารางที่ 4.16	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง ที่มีขนาด สถานศึกษาแตกต่างกัน	71
ตารางที่ 4.17	การทดสอบรากูเพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	71

ตารางที่ 4.18	ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3	73
ตารางที่ 4.19	ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำแนกตามสถานภาพ	75
ตารางที่ 4.20	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน	76
ตารางที่ 4.21	การทดสอบรากู๋เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	77

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) : ฉบับสรุปการจัดการศึกษาของประเทศนับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างเป็นสุข สามารถร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศได้ ดังนั้นการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคคลในสังคมเป็นอย่างดี การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งจัดให้มีระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถาบันการศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติ มาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษา มีความคล่องตัว อิสระในการ

---

¹พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, (อค์สำเนา), หน้า 12

บริหารจัดการเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง² และในการบริหารสถานศึกษานั้น ในมาตรา 40 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ให้ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ เพราะรัฐมองเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบการบริหารที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางหรือเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านหลักสูตรด้านงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป เป็นการบริหารจัดการที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการศึกษา นำรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้และปรับปรุงพัฒนาจนเป็นลักษณะของตนเอง อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือการจัด ให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพสังคม ปลุกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยศึกษาในขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิต สังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ได้รับการส่งเสริมให้สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและ เต็มศักยภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 รับผิดชอบจัดการศึกษาในเขตบริการ 8 อำเภอ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอนางรอง อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งสถานศึกษาตั้งกระจายอยู่ตามอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสภาพ

---

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น นิติบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), หน้า 7.

ภูมิศาสตร์ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จึงเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบและ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษารวมทั้งจากรายงานประจำปี ผลการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ทุกโรงเรียนปฏิบัติ มีการรายงานผลไม่ชัดเจนเท่าที่ควร³

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมาย สร้างกลยุธยมิตรร่วมกันในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม สร้างระบบกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 5 ด้าน คือ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านการบริหารตนเอง และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล และเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยของ เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

---

³สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 , รายงานการปฏิบัติงาน, 2550 , (อัดสำเนา), หน้า 3-11

สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจากการวิจัยของ ณรงค์ โภคสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 มีการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น 2,996 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 216 โรงเรียน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงสิ้นสุด 30 เมษายน พ.ศ. 2556

1.4.4 ขอบเขตด้านตัวแปร/เนื้อหา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่จัดการให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาแก่นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management) หมายถึง ระบบและกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมการบริหารตนเอง และการตรวจสอบและถ่วงดุลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่สามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 หลักการ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ 12 ข้อ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแลประสานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย อำเภอนางรอง อำเภอละหานทราย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ด้านหลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัว มีอำนาจในการตัดสินใจบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หมายถึง การจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญต่อบทบาท ภาระหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทุกฝ่ายได้ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมกันประเมินผล ปรับปรุงพัฒนางาน ร่วมตัดสินใจ และร่วมกันยินดีในผลที่เกิดจากการบริหารของสถานศึกษา

ด้านหลักการบริหารด้วยตนเอง หมายถึง การจัดระบบและกระบวนการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัวตามศักยภาพของสถานศึกษา สามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน ส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจ

ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง การนิเทศ ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินค่า ประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ส่งผลให้คุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ช่วย ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งโรงเรียนที่ใช้นักเรียนเป็นตัวกำหนดโดยจำแนกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง มีนักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง มีนักเรียนจำนวน 121 -300 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง มีนักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 เพื่อให้ทราบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

1.6.2 เพื่อให้ทราบผลเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

1.6.3 เพื่อให้ทราบแนวทางส่งเสริมการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารการศึกษา

คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายของการบริหารมีอยู่สองคำคือการบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) การบริหารมักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่าจัดการ ใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน รวมถึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารในหน่วยงานทางราชการว่า ผู้บริหาร ในขณะที่ผู้บริหารบริษัท ห้างร้าน เรียกใช้ตำแหน่งเป็น ผู้จัดการ เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนงานของทางราชการ จึงใช้เรียกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษา หากปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าในสถานศึกษา เรียกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของการบริหาร ในฐานะที่เป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งดังต่อไปนี้

ศรีเวียง พันทะมนต์ การบริหาร เป็นกระบวนการที่มีการจัดโครงสร้าง มีระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับแนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด กระบวนการ

บริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงานให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ¹

ณัฐวุฒิ ประเสริฐศรี ให้ความหมายของการบริหารคือ ความหมายของ การบริหาร มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งคล้ายๆกันและแตกต่างกัน คือ

การบริหาร คือ ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงาน เพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ ให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน²

จากความหมายของ การบริหาร พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ส่วนความหมายของ การศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้คล้ายๆกัน ดังนี้

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้ชีวิต

การศึกษา คือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามทุกทางในตัวบุคคล

จากความหมายของ การศึกษา ข้างบนนี้พอสรุปได้ว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

เมื่อนำความหมายของ การบริหาร มารวมกับความหมายของ การศึกษา ก็จะได้ความหมายของ การบริหารการศึกษา ว่า การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการจัดกระบวนการบริหารงานและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่ดีมีคุณภาพ โดยดำเนินงานอย่างเป็นระบบและใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

¹ศรีเวียง พันทะมนต์, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของข้าราชการครูโรงเรียนชเชือกอนุสรณ์ เขตประเวศ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร), 2549, หน้า 11.

²ณัฐวุฒิ ประเสริฐศรี, การบริหารการศึกษา : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา, สืบค้นจาก <http://nattawoot20.wordpress.com/2008/09/09/การบริหารการศึกษา>, วันที่ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2555 ,หน้า 19.

2.1.2 ขอบข่ายการบริหารการศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้เทคนิค วิธีการ ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารให้ผู้เรียนได้รับความรู้ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยต้องให้ผู้ได้บังคับบัญชา ร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน ทั้งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรงแตกต่างกันไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนงาน สั่งการ มอบหมายงาน ประสานงาน ติดตามงาน และแก้ไขปัญหางานถึงจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่วางไว้ จะต้องมีการจัดโครงสร้างงาน แบ่งสายงานการบังคับบัญชา ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันเพราะภารกิจงานโรงเรียนมีมากมายหลายด้านมิใช่การเรียนการสอนอย่างเดียว งานอาคารสถานที่งานการเงินงบประมาณ งานกิจการนักเรียน มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะในยุคที่การศึกษาไร้พรมแดน ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนใหม่ ๆ ให้แก่ครูและนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเพื่อสามารถสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง สายงานการบังคับบัญชาให้เหมาะสม ซึ่งการบริหารงานโรงเรียนนั้นผู้วิจัย ได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนดังต่อไปนี้

ประเสริฐ เชนฐพันธ์ ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียน ควรจะต้องประกอบด้วย 5 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานธุรการ
3. งานบริหารบุคคล
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปว่าขอบข่ายการบริหารโรงเรียนที่นักวิชาการได้แบ่งไว้จะมีความแตกต่างกันบ้างในชื่อเรียกและเนื้องานที่เป็นงานปลีกย่อยเฉพาะ แต่เนื้องานหลักนั้นส่วนใหญ่จะสอดคล้องหรือมีความคล้ายคลึงกันโดยทั่วไป ซึ่งสรุปเป็นกลุ่มงานโดยรวมได้ดังนี้

1. งานวิชาการ หรืองานด้านการเรียนการสอนและหลักสูตร
2. งานบุคลากร

---

³ประเสริฐ เชนฐพันธ์, **การบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), หน้า 88.

3. งานกิจการนักเรียน
4. งานบริหารทั่วไป (ธุรการ การเงิน พัสดุ ฯลฯ)
5. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
6. งานความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม⁴

นรินทร์ ภาระศรี ได้กล่าวถึงการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมว่า เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปจะแบ่งสายงานหลักดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานธุรการและการเงิน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานบริการ
6. งานประชาสัมพันธ์⁵

รัชพล คชชารุ่งโรจน์ ได้กล่าวว่าขอบข่ายงานของโรงเรียนถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ โดยทั่วไปมักจะมีการแบ่งขอบข่ายงานออกเป็นกลุ่มงานที่แตกต่างกันแล้วแต่สภาพของโรงเรียน โดยทั่วไปมักจัดแบ่งไว้ 4 กลุ่มงาน ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ
2. งานบริหารบุคคล
3. งานบริหารงบประมาณ
4. งานบริหารทั่วไป⁶

2.1.3 การกิจการบริหารงานในสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษา มีขอบข่ายภารกิจงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบดูแลจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนที่วางไว้ ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีบุคลิกภาพ มีความ

---

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545), หน้า 23.

⁵นรินทร์ ภาระศรี, **การบริหารโรงเรียน**, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย, 2545), หน้า 13.

⁶รัชพล คชชารุ่งโรจน์, **โรงเรียนทันสมัย**, (กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2548), หน้า 34.

ประพจน์ และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. ภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมีภารกิจงานที่จะต้อง ดูแลบริหารให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวัดและประเมินผล ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการไว้ดังนี้

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ ได้สรุปงานวิชาการในโรงเรียนประกอบด้วย

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การบริการวิชาการ
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การจัดระบบงานวิชาการ
6. การนิเทศงานวิชาการ
7. การวัดและประเมินผล
8. การพัฒนางานวิชาการ⁷

ประเสริฐ เชนฐพันธ์ ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการว่ามีขั้นตอน คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอน (การจัดทำหลักสูตร)
2. วางแผนการจัดการเรียนการสอน ทำโครงการสอน การทำปฏิทินการศึกษา ทำแผนการสอน จัดตารางสอน บันทึกการสอน จัดครูเข้าสอน จัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน
3. การดำเนินการตามแผน ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา ควบคุม กำกับติดตามนิเทศ ให้ครูสอนตามแผนหรือคู่มือครู
4. การประเมินผล ได้แก่การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ประเมินผลโครงการเรียนการสอน ประเมินผลการทำงานของครู

รุจิรี ภู่อาระ และจันทร์ธานี สงวนนาม ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

---

⁷พิชัย เสงี่ยมจิตต์, การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, (อุบลราชธานี : คณะครูศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542), หน้า 39.

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และการจัดระบบ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. กรสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา⁸

นรินทร์ ภาระศรี ได้กล่าวถึงภารกิจงานวิชาการว่าประกอบด้วยงานดังนี้

1. หลักสูตร
2. การจัดแผนการสอน
3. การจัดตารางเรียน
4. การจัดครูเข้าสอน
5. การจัดกลุ่มการเรียนรู้
6. การจัดสอนซ่อมเสริม
7. การประเมินผลการเรียน⁹

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้แบ่งภารกิจหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฎิทินการศึกษา ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจ้ดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

---

⁸รุจิรี ภู่สาระและจันทรานี สงวนนาม, การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บั๊คพอยท์, 2545), หน้า 16.

⁹นรินทร์ ภาระศรี, การบริหารโรงเรียน, อ่างแล้ว, หน้า 11.

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยี ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ งาน

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน¹⁰

สมศักดิ์ คงเที่ยง ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานดังต่อไปนี้

1. การเรียนการสอน ได้แก่งานหลักสูตรและแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ได้แก่การจัดอาคารสถานที่ อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพยาบาล สนามหญ้า สถานที่พักผ่อน สนามกีฬา ห้องอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน รวมทั้งแผนงาน โครงการที่จะทำให้ครูมีความรู้ความสามารถทักษะทางวิชาการ มากขึ้น

3. การส่งเสริมลักษณะที่ดีของผู้เรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัย แพทย์ พยาบาล ส่งเสริมให้ทุกคนรักษาความสะอาด สุขอนามัย การส่งเสริมการกีฬา ลูกเสือ ยุวกาชาด การส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

4. การนิเทศการศึกษาและการตรวจเยี่ยม ต้องมีการวางโครงการนิเทศการศึกษาที่แน่นอน มีแผนปฏิบัติงานประสานสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง

5. การสนับสนุนงานวิชาการ เป็นงานที่ให้การสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหลาย โดยเฉพาะ โรงเรียนได้มีโอกาสบริหารงานวิชาการได้ครบถ้วน ลึกซึ้ง ถูกต้อง และตรงเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น¹¹

รัชพล คชชารุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรผู้บริหารและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับงานดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. การนิเทศภายในโรงเรียน
4. การประกันคุณภาพการศึกษา¹²

¹⁰ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2542), หน้า 23.

¹¹สมศักดิ์ คงเที่ยง, หลักการบริหาร การศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545), หน้า 19.

¹²รัชพล คชชารุ่งโรจน์, โรงเรียนทันสมัย, อ่างแล้ว, หน้า 12.

โดยสรุป ภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ มีการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ งานจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และงานวัดและประเมินผล

2. ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนจัดเป็นงานที่มีส่วนเชื่อมโยงสัมพันธ์กับงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นอกจากจะเป็นคนเก่ง ฉลาด มีความรู้วิชาการ และยังคงเป็นผู้นำบุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย ความประพฤติดี ดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีด้วย การบริหารกิจการนักเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนอาจจะแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียนและองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

รศ.พล ขจรรุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการบริหารกิจการนักเรียนว่าจะต้องบริหารจัดการประชาธิปไตยในโรงเรียนที่ทันสมัย ควรสร้างให้เกิดขึ้นเป็นชีวิตจริงในโรงเรียนสอนให้เรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยที่ถูกต้อง กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทันสมัย นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์มาใช้ในการบริหารจัดการระบบสหกรณ์โรงเรียนจะทำให้ระบบงานสะดวกรวดเร็วเป็นระบบขึ้น การบริหารจัดการอาหารกลางวัน เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมด้านสุขลักษณะในการรับประทานอาหารและฝึกปฏิบัติจริง ครูร่วมกันปฏิบัติ โรงเรียนจ้างคนนอกมาทำหรือประมูลให้บุคคลภายนอกมาจัดการบริการอาหารกลางวัน มีการบริหารจัดการกีฬาในโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งเสริมการแสดงออกทางกายภาพ การกีฬาจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม แม้แต่การบริหารจัดทีมฟุตบอล การบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเป็นกิจกรรมที่สามารถนำกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสร้างวินัยนักเรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการบริหารจัดการกิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมเสริมหลักในการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เสริมทักษะวิถีชีวิตให้กับนักเรียน

โดยสรุป ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับ งานทะเบียนประวัติและข้อมูลนักเรียน งานระเบียบและวินัยนักเรียน การประเมินมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียน งานครูเวร งานกิจกรรมและพัฒนาการ งานบริการแนะแนว งานให้คำปรึกษาด้านพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียน งานบริการข้อมูลสารสนเทศการศึกษาต่อและอาชีพ¹³

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 34-35.

3. การกิจการบริหารงานบริหารและธุรการ

งานธุรการ คืองานที่เกี่ยวกับงานติดต่อ โต้ตอบและประสานงาน งานสารบรรณ งานการเงิน การทำงบประมาณ การทำบัญชี งานเกี่ยวกับพัสดุครุภัณฑ์ การจ้าง การจัดหาและการจัดซื้อ งานเกี่ยวกับสถานที่และความปลอดภัยของสมาชิกขององค์การหรือสถาบันนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พิชัย เสียงมจิตต์ ที่ได้กล่าวถึงงานธุรการ การเงินและพัสดุว่า เป็นงานบริการที่จัดบริการให้หน่วยงานต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถาบันดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว บรรลุจุดหมายของสถาบันที่กำหนดไว้ โดยขอบข่ายงานธุรการได้แก่ งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการทั่วไป

รัชพล คชชารุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงงานธุรการว่า งานธุรการเปรียบเสมือนเป็นแม่บ้านของโรงเรียนในการจัดการดูแลระบบงานการติดต่อสื่อสาร การประสานงานทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน โดยปัจจุบันต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการระบบงานธุรการที่ทันสมัย ดังนั้น งานบริหารและธุรการจึงประกอบด้วยงานต่างๆ ดังนี้

1. งานสารบรรณ เป็นงานที่เกี่ยวกับการโต้ตอบ ร่าง พิมพ์ หนังสือ งานเก็บหลักฐาน จัดทำประกาศ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ บันทึกการประชุม ประสานการติดต่อบุคคลและหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ทะเบียนหนังสือเข้า – ออก การบริหารงานเอกสาร ตั้งแต่การจัดทำกรับการส่ง การเก็บรักษา การยืมจนการทำลาย ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ได้กล่าวถึงงานธุรการว่า ปัจจุบันได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการระบบงานธุรการที่ทันสมัย ได้แก่ ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automatic) ได้แก่งานสารบรรณ การจัดทำเอกสารและการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ งานแฟ้มเอกสาร งานบันทึกการนัดหมายผู้บริหาร

2. งานการเจ้าหน้าที่ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีลงนามปฏิบัติราชการ สรุปรวันลาต่างๆ การจัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3. งานการเงินและพัสดุ เป็นงานที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การส่งเงิน การก่อหนี้ผูกพัน การเก็บรักษาเงิน การจัดซื้อ การจัดจ้าง การลงบัญชีเอกสารทางการเงิน การควบคุม การจำหน่ายพัสดุ และเกี่ยวกับเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณตลอดจนถึงเงินรายได้แผ่นดิน

4. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานอาคารสถานที่เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ภารกิจการบริหารงานบริหารและธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงาน ธุรการ รับผิดชอบดูแลงานสารบรรณที่เกี่ยวกับงานผลิตเอกสาร ตรวจสอบการมาปฏิบัติราชการ วันลาต่างๆ การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การออกคำสั่งต่าง ๆ งานคลัง และพัสดุ รับผิดชอบดูแล การรับ - จ่ายเงินของโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบของส่วนราชการในสังกัด งานพัสดุ รับผิดชอบดูแลการจัดซื้อจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง การจ้างเหมาบริการต่างๆ ของโรงเรียน จัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์การควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ และงานอาคารสถานที่ รับผิดชอบดูแลการจัดทำแผนผังแม่บทของโรงเรียน เกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน งานยานพาหนะ งานซ่อมบำรุง อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และสาธารณูปโภค ภายในโรงเรียน งานยามรักษาการณ์ ดูแลการผลิตเอกสารของงานบริหารและธุรการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกการผลิตสื่อการสอนให้ทันต่อการเรียนการสอน

4. ภารกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผน

การบริหารงานโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีทิศทาง บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผนงานไว้ดังนี้

4.1 งานนโยบายและแผน ในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีแผนเป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งในระดับโรงเรียนที่สำคัญมี 3 แผนคือ ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ

4.2 งานพัฒนาบุคลากร การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถ ที่มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ตลอดจนทั้งการบำรุงรักษาส่งเสริม และพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมายขององค์การ

4.3 งานประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาจึงต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน

เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา

4.4 งานระบบบริหารและข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และใช้สารสนเทศสนองความต้องการของหน่วยงาน ทั้งนี้โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์อย่างมากคือ ช่วยในการวางแผนการดำเนินงานและเพื่อประกอบการตัดสินใจ เป็นเครื่องชี้้นำในการดำเนินงานต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ และการประเมินผลการดำเนินงาน

โดยสรุป การกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานนโยบายและแผน งานพัฒนา งานประกันคุณภาพการศึกษา และงานระบบบริหารและข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

5. การกิจการบริหารงานด้านสวัสดิการ

งานสวัสดิการนักเรียน เป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน งานสวัสดิการจะช่วยให้แก่นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสถาบัน สวัสดิการนักเรียนมีบริการที่สถาบันสามารถจัดได้ดังนี้ 1) บริการแนะแนว 2) บริการทางการเงิน 3) บริการสุขภาพอนามัย 4) บริการอาหารในสถาบัน 5) บริการด้านความปลอดภัย 6) บริการรับส่งนักเรียน 7) บริการไปรษณีย์และโทรศัพท์ 8) บริการการเรียนวิชาทหารและการผ่อนผันการตรวจคัดเลือกทหาร 9) บริการร้านค้าในสถาบัน 10) บริการศิษย์เก่า¹⁴

กิติมา ปรีดีดิลล ได้กล่าวถึงงานบริการต่างๆ ที่ให้บริการแก่นักเรียน เช่น ห้องสมุด การแนะแนว สุขภาพอนามัย อาหารกลางวัน ความปลอดภัยนักเรียน รถรับส่งนักเรียน¹⁵

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ ได้กล่าวถึงงานด้านบริการหรือสวัสดิการนักเรียนว่า ได้แก่ บริการรับ-ส่งนักเรียน บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพอนามัย บริการร้านค้าโรงเรียนบริการให้ความปลอดภัย บริการช่วยเหลือด้านการเงิน บริการแนะแนวและให้คำปรึกษา บริการสอนพิเศษ บริการห้องสมุด¹⁶

¹⁴พิชัย เสงี่ยมจิตต์, การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, (อุบลราชธานี : คณะครู ศาสตราจารย์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542), หน้า 74.

¹⁵กิติมา ปรีดีดิลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529), หน้า 167.

¹⁶ประเสริฐ เชษฐพันธ์, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริการ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), หน้า 129.

โดยสรุปแล้ว ภารกิจการบริหารงานด้านสวัสดิการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานสวัสดิการ โรงเรียน งานโภชนาการและ งานพยาบาลและอนามัยโรงเรียน และสหกรณ์ของโรงเรียน

6. ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษ

การบริหารงานด้านกิจการพิเศษ เป็นงานบริหารที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นงานนอกเหนือจากงานการจัดการเรียนการสอนแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพราะเป็นงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการโสตทัศนศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษไว้ดังนี้

ประเสริฐ เชนฐพันธ์ ได้กล่าวถึงงานสัมพันธ์ชุมชนว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือเป็นการสร้างประโยชน์ให้ทั้งทางโรงเรียน ทางบ้านและชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกันและร่วมมือกันทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนและชุมชน เป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะเป็นช่องทางให้ชุมชนเห็นประโยชน์ และเกิดศรัทธาต่อโรงเรียนตามมา เมื่อ "ศรัทธา" เกิดขึ้นแล้ว การดำเนินกิจการต่างๆ ของโรงเรียนจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเต็มที่ ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควร ใช้กระบวนการ 2 ทาง คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น ให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการงานของโรงเรียนเช่นหาเงิน วัสดุ หรือการร่วมจัดงานวัฒนธรรมประเพณี และการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เช่น เชิญชุมชนมาเป็นวิทยากรแนะแนวอาชีพหรือฝึกอบรม¹⁷

พิชัย เสถียรมจิตต์ ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า หมายถึง ภารกิจขององค์การในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดี สนับสนุนร่วมมือซึ่งกันให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย การประชาสัมพันธ์มุ่งเน้นในลักษณะการป้องกัน การสร้างสรรค์ การแก้ไขเป็นสำคัญ โดยกระบวนการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการวางแผนงาน การจัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์ และต้องมีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้วิธีการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีวิธีปฏิบัติ 2 วิธีคือ การนำสถาบันออกสู่ชุมชน เช่น การให้โรงเรียนเป็นศูนย์การศึกษาวัฒนธรรม และการนำ

¹⁷ประเสริฐ เชนฐพันธ์, การบริหารการศึกษา, อ้างแล้ว, หน้า 136-138.

ชุมชนเข้าสู่สถาบันเช่นเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากร การจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง สมาคม ศิษย์เก่า¹⁸

รัชพล คชขารุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการงานสัมพันธ์กับชุมชนว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องกับชุมชนสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบๆ โรงเรียนเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างการจัดการศึกษาร่วมกัน การบริหารจัดการงานสัมพันธ์กับชุมชน เช่น สร้างความสัมพันธ์โดยใช้กีฬาเป็นสื่อ สร้างสมาคมศิษย์เก่าสมาคมผู้ปกครองและครู และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนเพื่อช่วยดูแลนักเรียน และยังได้กล่าวถึงโรงเรียนที่ทันสมัยต้องบริหารจัดการเทคโนโลยีให้ทันสมัยด้วย แนวทางในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยสำหรับโรงเรียนได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับจัดการความรู้ ซึ่งได้แก่ คอมพิวเตอร์ การประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในระบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเพิ่มพูนความรู้ ได้แก่ การนำระบบโสตทัศน สื่อผสม สื่อมัลติมีเดีย การสืบค้นอินเทอร์เน็ต การเรียนแบบ e-learning เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพิ่มพูนความรู้

สรุป ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานโครงการกิจกรรมพิเศษต่างๆ งานประชาสัมพันธ์ และงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน

จากรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มีภาระงานที่ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องดำเนินประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา

¹⁸ พิชัย เสงี่ยมจิตต์, การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, (อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542), หน้า 253-282.

อื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

2.2.1. โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและ ท้องถิ่น

1.2 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริม สนับสนุนในการจัดบรรยากาศ กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการ ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา

2.2 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาหรือ ปฏิบัติ หน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. ด้านการบริหารบุคคล

3.1 กำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษากำหนด

3.2 เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3.3 ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

3.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ที่กฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 ให้ความเห็น เสนอแนะและให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.2 รับทราบ ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาและกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความต้องการของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่ เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนของ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.3 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้จ่าย และจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.4 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความ เข้มแข็งในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรณีที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ สอดคล้องหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ นโยบายให้คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอความเห็นดังกล่าวให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบเพื่อ พิจารณาสั่งการให้สถานศึกษาปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ ต่อไป

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบดำเนินการไว้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ

2. ด้านงบประมาณ

2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนด

2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ กำหนด¹⁹

3. ด้านการบริหารบุคคล

3.1 ควบคุม ดูแลให้การบริหารบุคคลในสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

3.2 พิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา

3.3 ส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.4 จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษา

3.5 ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา

---

¹⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2547), หน้า 13-16.

3.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.2 ดำเนินการ และกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน งาน โครงการของสถานศึกษา

4.3 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.4 ออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่างๆ ตามกฎหมายระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับ มอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พุทธศักราช 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมาตรา 39 กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษา รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2. ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงินพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับตามที่ได้รับมอบหมาย

4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขธิการสภาการศึกษา เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบภาระหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การกำกับส่งเสริมสนับสนุนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษานั้น ๆ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพนั้น จึงเป็นการทำให้สถานศึกษามีคุณลักษณะ ที่จะสนองเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาควรมีบทบาทหลักเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น และควรเป็นหน่วยนำสังคมของชุมชนนั้น โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทาง ไม่ควรกำหนดบทบาทให้เป็นหน่วยงานรองรับนโยบายและสนองความต้องการของศูนย์อำนาจส่วนกลางเพียงอย่างเดียว

2. สถานศึกษามีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาใดที่พัฒนาไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน จำเป็นต้องยุบ รวม หรือแปรสภาพเป็นแหล่งบริการการศึกษาในรูปแบบอื่น

3. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตนเอง ดังนั้น การตัดสินใจโดยสมบูรณ์ในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไป ที่เป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาจึงควรเบ็ดเสร็จอยู่ที่สถานศึกษา

4. สถานศึกษาทุกแห่งสามารถประกันคุณภาพได้ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานและการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

5. สถานศึกษามีการรวมพลังกันในการดำเนินงาน ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และการรวมกลุ่มสถานศึกษา จึงเป็นแนวทาง

หลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษาสามารถจัดบริการได้อย่างกว้างขวางหลายรูปแบบ

สรุปได้ว่า การบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้างงานที่เป็นระบบเดียวกันทุกแห่ง ทั้งกฎระเบียบการบริหารงานและภาระงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากแผนงานกิจกรรม โครงการในระดับปฏิบัติการเท่านั้น ที่มีความหลากหลายตามลักษณะเฉพาะและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาการศึกษาโดยการถ่ายโอนอำนาจตัดสินใจจากรัฐหรือเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ การบริหารสถานศึกษาแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นด้วยการให้เขาเหล่านั้นรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องงบประมาณ บุคลากรและหลักสูตร และเพิ่มประสิทธิภาพของบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กด้วย มีผู้ให้ความหมายและแนวคิด ดังนี้

ดิเรก วรณเศียร ให้ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอิสระและมีความคล่องตัว โดยมีคณะกรรมการ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครองชุมชน ครู ผู้ทรงคุณวุฒิศิษย์เก่าและผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันบริหารและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชน²⁰

อุทัย บุญประเสริฐ ได้กล่าวถึงนักวิชาการหลายท่านและองค์กรต่างๆหลายองค์กรกำหนดนิยามให้ความหมายและลักษณะสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ไว้แตกต่างกัน เช่น American Association of School Administration ได้ให้ความหมายว่าเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปจากระดับรัฐหรือเขตการศึกษาไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นซึ่งให้มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับ

²⁰ ดิเรก วรณเศียร, การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารฐานโรงเรียนเชิงคุณภาพทั้งองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543), (อัดสำเนา), หน้า 1.

งบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร จากความหมายในความหลากหลายของนักรับการศึกษาสรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาให้มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง พัฒนามาตามศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตนเองตามความต้องการ และสอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น²¹

ปัญญา แก้วเกียรติ การบริหารและการจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียน เป็นฐาน มีหลักการและกรอบแนวคิดดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด

2. หลักประสานงาน (Coordination) สามารถประสานงานได้ทุกระดับ เน้นความ เข้มแข็ง สร้างความเข้าใจระหว่าง โรงเรียนกับบุคคลภายนอก แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ทั้งทรัพยากรและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ

3. หลักความต่อเนื่องและหลากหลาย (Continuity and Diversity) การบริหารต้องมีความต่อเนื่องใช้เวลารวมทั้งการใช้เทคนิคการบริหารต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกันมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

4. หลักการพัฒนาตนเอง (Self-improvement) พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน สร้างวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษา จะกำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน และมีการตรวจสอบคุณภาพ

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้ง 6 ประการมาประกอบด้วย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยจะต้องมี อำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูใน โรงเรียน ในด้านความรู้ ความสามารถและการจัด ทรัพยากรใน

---

²¹อุทัย บุญประเสริฐ, การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 13.

โรงเรียน²²

ถวิล มาตรการเยี่ยม ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีหลักการเป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

1. หลักคฤยภาพ (Principle of equality) เป็นหลักการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งคฤยภาพ กล่าวคือ มีวิธีการหรือแนวทางมากมายหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การศึกษา การยัดหยุ่น เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น ซึ่งทางโรงเรียนมีความชอบธรรมเต็มที่ที่จะขับเคลื่อนพัฒนา และการดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการกระจายอำนาจ (Principle of decentralization) ให้โรงเรียนมีพลังอำนาจรับผิดชอบในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน

3. หลักการบริหารจัดการตนเอง (Principle of self management system) ด้วยหลักการทั้งสองข้างต้น เป็นหลักระบบบริหารจัดการตนเองในการดำเนินงานภายใต้นโยบายหลักขององค์กร ในการแก้ปัญหาและการพัฒนา ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามความสามารถของโรงเรียน

4. หลักการริเริ่ม (Principle of human Initiative) ในความหลากหลายของกิจกรรมการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียน ในการทำหน้าที่เพิ่มพูนคุณภาพการศึกษา²³

ศรีนวล กล้าหาญ กล่าวว่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังหน่วยปฏิบัติคือสถานศึกษาโดยตรง สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระ มีความคล่องตัว ในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครู ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนองค์กร ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของ

---

²²ปัญญา แก้วกียูร, การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545), หน้า 5.

²³ถวิล มาตรการเยี่ยม, การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2549), หน้า 42-43.

ผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด²⁴

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านวัตถุและบุคคลได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยทั่วไปมีหลักการได้กล่าวไว้ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

กระบวนการบริหารโดยการกระจายอำนาจทางการศึกษา (Educational Decentralizing) เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการ การจัดสรร ทรัพยากร จาก ส่วนกลางลงสู่หน่วยงานเครือข่าย ในลักษณะที่มีขอบข่ายของความรับผิดชอบทั้งหมดหรือจำกัดในรูปแบบต่อไปนี้

1.1 การแยกอำนาจ (Deconcentration) เป็นการถ่ายโอนภาระ ความรับผิดชอบของงาน อำนาจการบริหารเพียงบางส่วนจากส่วนกลางลงสู่ □ เครือข่ายระดับล่าง □ าย ยึดนโยบายและแผนงาน รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลาง สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสม กับสภาพเงื่อนไขของท้องถิ่น

1.2 การมอบอำนาจ (Delegation) การแต่งตั้งทำการแทน เป็นการถ่ายโอนความ รับผิดชอบเชิงบริหารจัดการในงานเฉพาะกิจที่ไม่ได้เป็นงานประจำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบสูงสุดยังคงอยู่ที่หน่วยงาน

1.3 การถ่ายโอนอำนาจ (Devolution) การแต่งตั้งโดยถือเป็นอำนาจตกทอด เป็นการ สร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานย่อยของรัฐบาล และมอบอำนาจให้ดำเนินการด้วยตนเองอย่าง อิสระ แต่อยู่ภายใต้ของหน่วยงานกลาง

1.4 การโอนอำนาจให้เอกชน (Privatization) เป็นการถ่ายโอนอำนาจความรับผิดชอบ ใน การดำเนินงานกับเอกชนแทนภาครัฐบาลอย่างสิ้นเชิง

---

²⁴ ศรีนวล กล้าหาญ, “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตาม ทิศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทพสตรี), 2549, หน้า 14.

การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการจัดสรรอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจด้านต่างๆในการบริหารโรงเรียนซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีอิสระในการตัดสินใจโดยตระหนักถึง ความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดและ บรรลุตามเป้าหมาย การกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่โรงเรียนหรือสถานศึกษามีแนวปฏิบัติหลายประการซึ่งดังนี้

1. การออกแบบระบบใหม่โรงเรียนต้องมีการออกแบบระบบการบริหารจัดการใหม่
  2. กำหนดขอบเขตการบริหารจัดการใหม่ให้ชัดเจน ยึดหลักความเสมอภาคและ สอดคล้องกับสภาพบริบท ตลอดทั้งเงื่อนไขทางการเมือง ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ให้มากที่สุด มีการมอบอำนาจจากผู้บริหารลงสู่ปฏิบัติและผู้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด
  3. วางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งภารกิจผู้บริหารแผนงาน/ โครงการและงบประมาณ จัดทำนโยบายแนวดำเนินงาน รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร
  4. มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ในทางเทคนิคและวิชาการเพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถจัดการควบคุม นิเทศและประเมินผล ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนว่าอำนาจหน้าที่ใดใครรับผิดชอบ
  5. จัดทำรายละเอียดงานต่าง ๆ ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวม หรือท้องถิ่น เช่น การอนุมัติการจัดจ่ายสื่อวัสดุอุปกรณ์ศึกษา
  6. แบ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา เช่น บุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้ชัดเจน เป็นต้น
  7. มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลจากทุกฝ่ายให้เกิดความถูกต้องโปร่งใส
- สรุปด้านหลักการกระจายอำนาจ เป็น การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัว มีอำนาจในการตัดสินใจบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบ

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือ + การประสานงาน + การรับผิดชอบ

Participation = Cooperation + Coordination + Responsibility

โดยให้ความหมายของความร่วมมือว่า หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการทำงาน และในการกระทำให้เชื่อถือได้วางใจ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาในการบริหารอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของพวกเขา

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. การร่วมคิด (Plan) เป็นการวางแผนร่วมกันกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมาย

2. การร่วมตัดสินใจ (Decision-Making) เป็นขั้นตอนการตัดสินใจร่วมกันที่มีต่อแผนงานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อค้นหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการนำไปปฏิบัติ

3. การร่วมทำ (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำแผนงาน/โครงการที่กำหนดสู่การปฏิบัติร่วมกัน เป็นการทำงานเป็นทีมที่มุ่งสู่คุณภาพและผลสำเร็จของงาน

4. การร่วมประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินผลการทำงานว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด การประเมินต้องทำในรูปแบบการร่วมประเมินและคิดค้นหาคำตอบร่วมกัน

3. หลักการบริหารจัดการตนเอง (Self-Managing)

อูทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่า ในระบบการจัดการศึกษาทั่วไปนั้น มักจะทำให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นปฏิบัติตามนโยบายของ ส่วนกลางเป็นหลักในแทบทุกเรื่อง โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง ในการบริหารจัดการด้วยตนเอง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สามารถทำได้หลายวิธี เพียงส่วนกลางกำหนดแต่ นโยบาย และให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน สามารถดำเนินงานได้หลายวิธีที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ ผลที่ได้รับน่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะ โดยทางตรงหรือ

ทางอ้อม²⁵

4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาจะเป็นการจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางมากเกินไป โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดเอกภาพ (Unity) และมาตรฐาน (Standard) การจัดการศึกษา เมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไปการจัดการศึกษาจาก ส่วนกลาง จึงมีข้อจำกัดและไม่สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม ดังนั้นการให้อำนาจกลับคืนสู่ท้องถิ่นให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเป็นวิธีที่ถูกต้องที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการศึกษาระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น มีการตรวจสอบและเกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในที่สุด²⁶

อุทัย บุญประเสริฐ ได้สรุปหลักการสำคัญในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาเด็กนักเรียน

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration pr Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจการศึกษาให้กับประชาชน(Return power to people) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำหลากหลายทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ต่อมาจึงมีการรวมการจัดการศึกษาให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพทางการเมือง และมาตรฐานของการศึกษาจึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น และประชาชน ได้จัดการศึกษาเอง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความ

²⁵อุทัย บุญประเสริฐ, การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), หน้า 42.

²⁶อุทัย บุญประเสริฐ, การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, อ่างแล้ว, หน้า 38.

เชื่อว่าสิทธิการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงาน ซึ่งแล้วแต่ความพร้อมและสภาพการณ์ของโรงเรียน โดยปฏิบัติตามนโยบายและเป้าหมายของส่วนกลาง

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and balance) โรงเรียนมีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาตามนโยบายของส่วนกลาง มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารโรงเรียนและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุม พื้นที่ 8 อำเภอ คือ อำเภอนางรอง อำเภอละหานทราย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 216 โรงเรียน มีบุคลากรครูทั้งสิ้น 2,416 คน มีภารกิจจัดการศึกษา 3 ระดับ คือการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (3-5) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา มีนักเรียนในความรับผิดชอบทั้งสิ้น 44,746 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จัดการศึกษาตามปรัชญา ปณิธาน ภารกิจ และวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นทราบและกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสานส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับดูแลติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการ และประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุไว้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

วิสัยทัศน์ (Vision) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นองค์กรหลักในการจัด ส่งเสริม สนับสนุน ประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียน อย่างทั่วถึง และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่น มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคล ที่มีความรู้และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

เป้าประสงค์ (Goals)

ด้านโอกาสทางการศึกษา

1. ประชากรในวัยเรียนได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ทัดถึงและได้รับโอกาสในการศึกษาปฐมวัยอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ

2. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาปฐมวัยอย่าง เท่าเทียม และทั่วถึง ตามลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่มและประเภท

ด้านคุณภาพการศึกษา

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เต็มตามศักยภาพ

2. ครูผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและสามารถจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายใน และได้รับการรองรับมาตรฐาน การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และสถานศึกษา ตลอดจนองค์กรคณะบุคคล ตามกฎหมาย มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ ตามหลักธรรมาภิบาลอย่าง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้ปรับแนวทางและ กลยุทธ์ การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2552-2554 และเลือกใช้กลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพโดยขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

เจริญศักดิ์ ชำนาญง ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลและด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ตามลำดับ ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีปัญหามากเรียงลำดับจากสูง

ไปห้าคำ คือ ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล²⁷

กุหลาบ ปรีสาร ได้วิจัยเรื่อง บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักคุณภาพ บริการโดยเน้นการมีส่วนร่วมสูงและความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็กบริหารแบบครอบครัวสร้างสรรค์
2. หลักการกระจายอำนาจ บริหารโดยการกระจายอำนาจในรูปแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่
3. หลักการจัดการตนเอง แต่ละโรงเรียนมุ่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ
4. หลักการริเริ่มสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ ทุกโรงเรียนมุ่งพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู เป็นหลัก ในด้านคุณลักษณะของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมุ่งพัฒนาโรงเรียนสู่ความยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมทางวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารใช้ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษามีความคุ้มค่า บทบาทครูเป็นลักษณะหุ้นส่วนองค์กร บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นลักษณะผู้สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ส่วนปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ ขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความตระหนักในบทบาทของตนเอง การทำงานของทีมงานไม่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด โรงเรียนขนาดเล็กขาดสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา ข้อเสนอแนะคือนโยบายการกระจายอำนาจควรนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา สิ่งสำคัญและจำเป็นคือการจัดการ อบรมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน²⁸

ณรงค์ โภคสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

²⁷เจริญศักดิ์ ชำนาญขง , “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาศงขลนคร เขต 2”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบัณฑิตธุรกิจ), 2551, 116 หน้า.

²⁸กุหลาบ ปรีสาร , “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2547, 219 หน้า.

1. สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.1 สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม สำหรับรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม สำหรับรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ของกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า

1.3.1 ด้านการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นสถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3.2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายข้อมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3.3 ด้านการบริหารแบบพึ่งตนเอง โดยภาพรวมและรายข้อมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3.4 ด้านภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน โดยภาพภาพมีระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้น ผู้บริหารสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่รู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปของคณะกรรมการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3.5 ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยภาพรวมและรายข้อมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง ต่อสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมเมื่อวิเคราะห์รายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารกับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ที่มีความคิดเห็นระหว่าง

ผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแทนครู และผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกรายด้านได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.1.2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.1.3 ด้านการบริหารแบบพึ่งตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนครูระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.1.5 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกรายด้านได้ดังนี้

2.2.1 ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2.2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2.3 ด้านการบริหารแบบพึ่งตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2.4 ด้านภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2.5 ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน²⁹

---

²⁹ณรงค์ โภคสวัสดิ์, “สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), 2551, 110 หน้า.

ศรินทร์ล กล้าหาญ ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุด มีฐานะทางเศรษฐกิจที่พอมีพอใช้ มีความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับปานกลางมากที่สุด การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติด้านการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการกระจายอำนาจ ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ด้านการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านการบริหารตนเอง ตามลำดับ การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ ตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติที่แตกต่างจากครู ในด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และด้านการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่าผู้บริหารมักจะไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับล่างช่วยตัดสินใจ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและติดตามประเมินผล โรงเรียนไม่มีอิสระในการสรรหาบุคลากร โรงเรียนไม่มีระบบการวิเคราะห์ศักยภาพโดยใช้ SWOT โรงเรียนไม่มีปรับปรุงการบริหารจัดการ ตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน และผู้บริหารไม่มีวิธีการกระตุ้นให้ทุกคนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา³⁰

ระดับตรี หุ่นทอง ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการบริหารจัดการตนเอง ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และด้านหลักการกระจายอำนาจ

---

³⁰ศรินทร์ล กล้าหาญ, “ การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 32”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี), 2549, 112 หน้า

2. ความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการบริหารจัดการตนเอง ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการกระจายอำนาจ และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

3. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้บริหารมีการรับรู้มากกว่าครูผู้สอน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน

5. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้บริหารมีความพร้อมมากกว่าครูผู้สอน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

6. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน³¹

เทพพิทักษ์ ไกยกอบเกียรติ ได้วิจัยเรื่อง ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาที่มี

---

³¹ประดัดศรี หุ่นทอง, “การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1”, วิทยานิพนธ์-ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), 2547, 141 หน้า

ขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01³²

สุวิทย์ จันทร์คงหอม ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง³³

ชนพร มาใหม่ ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 6 หลักการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติ คือ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการบริหารตนเอง หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม³⁴

อรทัย ริมศิริ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม

---

³²เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ, “การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2550, 110 หน้า.

³³สุวิทย์ จันทร์คงหอม, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2548, 115 หน้า.

³⁴ชนพร มาใหม่, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง), 2549, 193 หน้า.

ด้านการบริหารตนเอง ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการกระจายอำนาจ และด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ตามลำดับ³⁵

จากผลการวิจัย พอสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการตัดสินใจโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานจะช่วยให้การจัดโปรแกรมการศึกษามีความเข้มแข็งและช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยภาพรวม ขั้นตอนที่จะช่วยให้การตัดสินใจมีความสำเร็จโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของครูและครูใหญ่จะอยู่ในลักษณะการเป็นเจ้าของร่วมกันและมีส่วนร่วมทั้งในด้านการเตรียมการการวางแผนของโรงเรียน การฝึกอบรม การนำไปปฏิบัติและการธำรงรักษาไว้ให้มั่นคง และในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องมีองค์ประกอบคือ มุ่งมั่นการเปลี่ยนแปลง ถ่ายโอนอำนาจสู่โรงเรียน ร่วมกันทำความกระจ่างในภารกิจ ตรวจสอบได้ มีการฝึกอบรมบุคลากรในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การสร้างทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีความผูกพันร่วมกันของ ผู้มีส่วน มีการกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการบริหารและการวัดผล ประเมินผลชัดเจน นิยามและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือเป้าหมายของโรงเรียน จัดให้มีสารสนเทศเพื่อ การตัดสินใจ มีเวลาสำหรับการคิดอย่างระมัดระวัง มีการวางแผนและนำร่องการปฏิบัติ มีงบประมาณเพียงพอ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทีมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในและนอกโรงเรียน และกระตุ้นและมีระบบการให้รางวัลสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดี

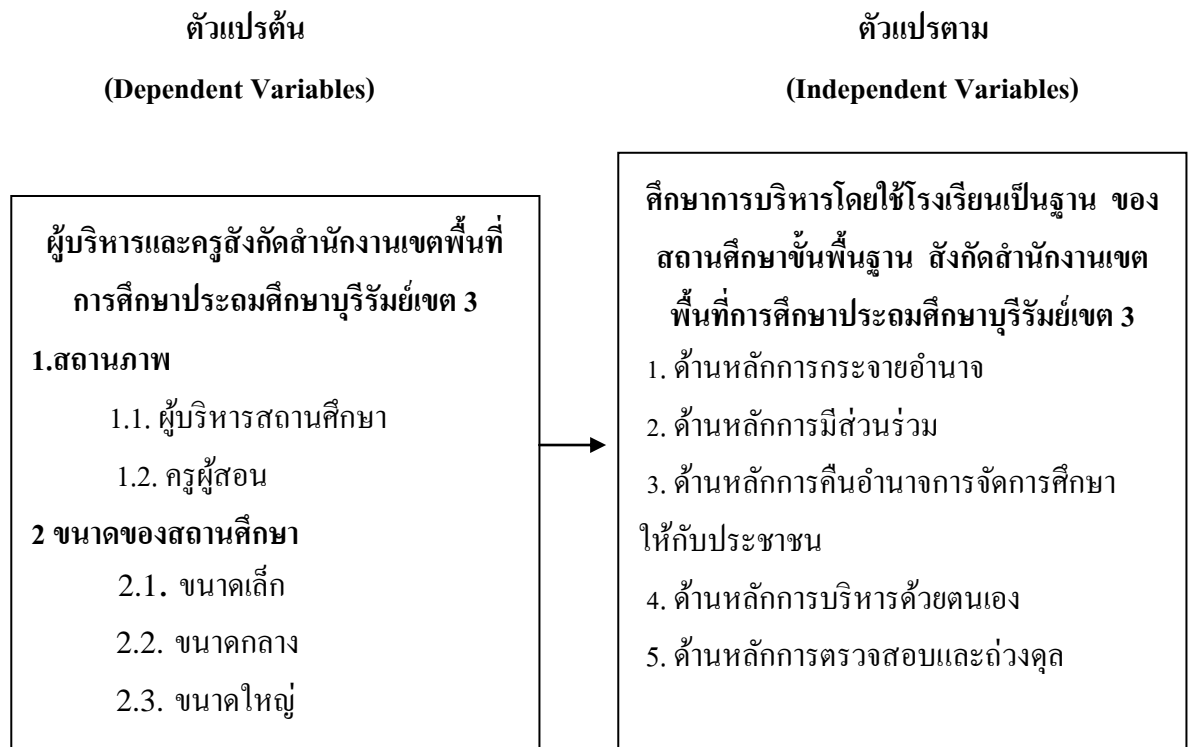
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยได้เลือกใช้ออกสารงานวิจัยของ อูทัย บุญประเสริฐ มาเป็นประเด็นที่ศึกษา ในการกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ศึกษาในด้านตัวแปรตามคือ 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) ด้านการบริหารตนเอง 5) ด้านการ

---

³⁵ อรทัย ริมศิริ , “บทบาทการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1”, **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา) ,2547, 129 หน้า.

ตรวจสอบและถ่วงดุล ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.1³⁶

แผนภาพที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

³⁶อุทัย บุญประเสริฐ, ศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน
รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
,2543), หน้า 154-156.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและแม่นยำ มีหัวข้อที่จะกล่าวถึงตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,996 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากประชากรที่เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,996 ราย คน ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.96 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 476 คน และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในสถานศึกษาแต่ละขนาด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาด และวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาแต่ละขนาด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	77	501	578	38	62	100
ขนาดกลาง	94	1,043	1,137	46	129	176
ขนาดใหญ่	110	1,171	1,281	54	145	200
รวม	281	2,715	2,996	139	337	476

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาก
- 3 หมายถึง มีการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อย
- 1 หมายถึง มีการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่น้อยที่สุด

ในการแบ่งช่วงคะแนนและแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์มาตรฐานของบุญชม ศรีสะอาด เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าคะแนนที่คำนวณได้ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด¹

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางในการพัฒนา การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบแบบปลายเปิด (Open Ended)

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยให้ได้ตามลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยได้มีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบทที่ 2 มีการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในตัวแปรที่ศึกษา 5 ด้าน ไว้ในบทที่ 1 แล้วสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้แต่ละด้านนั้น ได้ข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจ มี 10 ข้อ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม มี 10 ข้อ 3) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มี 10 ข้อ 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง มี 10 ข้อ และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มี 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น มี 50 ข้อ

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ 1) นายฉวีดิ เต็มรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา 2) นายโกวิท วัชรินทรางกูร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และ 3) นายวิจิต อ่อนน้ำคำ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency : IOC) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อคำถาม (Item) ใน

---

¹บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, ฉบับปรับปรุงใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 209.

แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 เป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ที่แสดงข้อคำถามนั้นๆ มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ราย แล้วนำผลการทดลองใช้นั้นมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และจำแนกเป็นรายด้านมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ความเหมาะสมที่ระดับ 0.60-1.00 ดังข้อมูลในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับและรายด้าน

ด้านที่	แบบสอบถามรายด้าน	ค่าความเชื่อมั่น
1.	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	0.82
2.	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	0.67
3.	ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	0.88
4.	ด้านหลักการบริหารตนเอง	0.87
5.	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	0.91
รวม		0.96

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 อนุญาตเก็บข้อมูล พร้อมออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

3.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้บริหารสถานศึกษา

3.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองกับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง

แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 476 ได้รับคืนครั้งที่ 1 จำนวน 400 ชุด จากนั้นได้จัดส่งไปอีก โดยส่งไปทาง EMS จำนวน 76 ชุด พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ช่วยกรอกแบบสอบถาม และได้พูดคุยทางโทรศัพท์กับผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นได้เดินทางไปเก็บแบบสอบถามที่ส่งไปทาง EMS ด้วยตนเอง จนครบตามจำนวนที่ส่งไปใหม่ จำนวน 76 ชุด รวมแล้วได้รับคืน 476 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.4.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางการวิจัยสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test, F-test เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถาม มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของบุคลากร กับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานภาพ โดยใช้การทดสอบค่า t-test ส่วนด้านขนาดสถานศึกษา ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่

3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

3.6.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที่ t-test การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe Method

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ดังนี้ คือ เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านการบริหารตนเอง และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรและขนาดของสถานศึกษา

ในการนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 216 โรงเรียน จำนวนบุคลากร 2,996 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 476 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปยังขนาดของสถานศึกษาตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
df	แทน องศาอิสระ(degree of freedom)
P-value	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
t	แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.2 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 476 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 476 คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามจากจำนวนทั้งหมดที่ส่งไป ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์แสดงสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	139	29.20
2. ครูผู้สอน	337	70.80
ขนาดของสถานศึกษา		
1. ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คน ลงมา)	100	21.00
2. ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-300 คน)	175	37.00
3. ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)	200	42.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าบุคลากรของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 476 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 70.80) มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 29.20) เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มากที่สุด (ร้อยละ 42.00) รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 37.00) น้อยที่สุดคือสถานศึกษาขนาดเล็ก (ร้อยละ 21.00)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

4.3.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต

3

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการกระจายอำนาจ เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายข้อ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ที่	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่าย/งาน/กลุ่มสาระฯ พร้อมบทพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้	3.93	0.75	มาก
2.	สถานศึกษากำหนดแนวนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอน	3.77	0.58	มาก
3.	สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน	3.77	0.60	มาก
4.	สถานศึกษากำหนดแนวทาง วิธีการและหลักเกณฑ์ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา	3.76	0.51	มาก
5.	สถานศึกษามีอิสระในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	3.77	0.53	มาก
6.	คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.73	0.71	มาก

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7.	สถานศึกษากำหนดแนวทาง วิธีการ พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.48	0.76	ปานกลาง
8.	สถานศึกษากำหนดกรอบ แนวทางในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา	3.73	0.58	มาก
9.	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา	3.65	0.63	มาก
10.	สถานศึกษากำหนดแนวทาง และวิธีการตรวจสอบการ รับ-จ่าย พัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบงานพัสดุ	3.70	0.69	มาก
รวม		3.73	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น สถานศึกษา กำหนดแนวทางวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$) มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น ฝ่าย/งาน/กลุ่มสาระฯ พร้อมบทพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดแนวทางวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความ ต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจการ

บริหาร และการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับล่างในการกำหนดนโยบายและการวางแผนอย่างเป็นระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 198) 2) สถานศึกษาควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน (ค่าความถี่เท่ากับ 210) 3) สถานศึกษาควรระดมทรัพยากร จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาจากผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา(ค่าความถี่เท่ากับ 174) 4) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาสได้เข้าเรียนและได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ(ค่าความถี่เท่ากับ 132)

4.3.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้าน หลักการ กระจายอำนาจ	139	4.15	0.29	337	3.88	0.45	15.68**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสูงกว่าครูผู้สอน

4.3.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก (นักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา) ขนาดกลาง(นักเรียนจำนวน 121-300 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ด้านการ หลักการ กระจาย อำนาจ	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	3.62	3.64	3.99						
			ภายในกลุ่ม	473	37.87	0.13			
			รวม	475	52.92				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.49$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.77$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.11$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.49$)	-	0.27**	0.62**
ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.77$)	-	-	0.34**
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.11$)	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง, สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

4.3.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

4.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายข้อดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3

ที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน นโยบาย ภารกิจ เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	3.74	0.77	มาก
2.	สถานศึกษามีระบบ กระบวนการจัดการ โดยยึดหลักการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	3.71	0.64	มาก
3.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.41	0.63	ปานกลาง
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษา ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษา และบริบทท้องถิ่น	3.47	0.58	ปานกลาง
5.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในกิจกรรมของสถานศึกษา	3.59	0.56	มาก
6.	สถานศึกษาร่วมกับชุมชน กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.85	0.59	มาก
7.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม บริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารงานทั่วไป	3.46	0.53	ปานกลาง
8.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.44	0.53	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา มีวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา	3.53	0.57	มาก
10.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	3.71	0.64	มาก
รวม		3.59	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.47$)ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญ หลักสูตรสถานศึกษา ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษา และบริบทท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.47$)คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.46$) และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.44$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาร่วมกับชุมชน กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.41$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1)สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนภารกิจ เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 205) 2)สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ บริบทของ

โรงเรียน และท้องถิ่น(ค่าความถี่เท่ากับ 194) 3)สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 188) และ4)สถานศึกษากำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป (ค่าความถี่เท่ากับ 153)

4.3.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผล การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	139	3.75	0.29	337	3.77	0.42	6.98**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา

4.3.2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก (นักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา) ขนาดกลาง(นักเรียนจำนวน 121 -300 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ด้านการ หลักการมี ส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	3.32	3.41	3.98						
			ภายในกลุ่ม	473	34.35	0.13			
			รวม	475	38.70				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.54$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.52$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.84$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.54$)	-	0.01**	0.29**
ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.52$)	-	-	0.31**
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.84$)	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง, สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางตามลำดับ

4.3.3 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการ คืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

4.3.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบหน้าการจัดการศึกษาให้กับประชาชนเป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมและรายชื่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ที่	ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.74	0.69	มาก
2.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา	3.90	0.79	มาก
3.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.58	0.69	มาก
4.	คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา	3.35	0.63	ปานกลาง
5.	สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน	3.74	0.71	มาก
6.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.76	0.75	มาก
7.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา	3.39	0.54	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.80	0.57	มาก
9.	สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน	3.65	0.80	มาก
10.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา	3.79	0.51	มาก
รวม		3.64	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น คณะกรรมการสถานศึกษากำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.35$) และ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.39$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.35$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) .สถานศึกษาใช้หลักประชาธิปไตยในการ

สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 152) 2) คณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนกลุ่มต่างๆอย่างหลากหลาย และมีองค์ประกอบครบถ้วน (ค่าความถี่เท่ากับ 210) 3) สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 184) และ 4) สถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน (ค่าความถี่เท่ากับ 147)

4.3.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที(t-test) ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน	139	3.77	0.36	337	3.73	0.48	5.62*	0.01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสูงกว่าครูผู้สอน

4.3.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก (นักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา) ขนาดกลาง(นักเรียนจำนวน 121 -300 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301คน ขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ด้าน หลักการ คืบอำนาจ การจัดการ ศึกษา ให้กับ ประชาชน	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	3.35	3.45	3.96	ระหว่างกลุ่ม	2	12.78	6.39	49.97**	0.00
				ภายในกลุ่ม	473	37.23	0.12		
				รวม	475	38.70			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.47$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.67$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.05$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.47$)	-	0.20**	0.58**
ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.67$)	-	-	0.37**
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.05$)	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และ สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

4.3.4 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

4.3.4.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้าน
หลักการบริหารตนเองเป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายข้อ
ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ที่	ด้านหลักการบริหารตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สถานศึกษาทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา	3.69	0.63	มาก
2.	สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณ ให้เกิด ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา	3.77	0.42	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัด การศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตร ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน	3.76	0.53	มาก
4.	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงาน ทั่วไป ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน การปฏิบัติ	3.89	0.58	มาก
5.	สถานศึกษาจัดหาวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ	3.86	0.40	มาก
6.	สถานศึกษาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.94	0.55	มาก

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานูรริรัมย์ เขต 3 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการบริหารตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
7.	สถานศึกษาจัดระบบฐานข้อมูล สารสนเทศทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูล สารสนเทศ ใช้งานได้ทันที ที่ต้องการ	3.53	0.74	มาก
8.	สถานศึกษากระตุ้นให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน	3.71	0.47	มาก
9.	สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน ประจำปีและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการตามแผนให้เกิด ประสิทธิภาพมากขึ้น	3.57	0.50	มาก
10.	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนำมติในที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง	3.78	0.42	มาก
รวม		3.75	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานูรริรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง
โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับ มากทุกข้อ

โดยข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้
มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน($\bar{X} = 3.94$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสถานศึกษา
จัดระบบฐานข้อมูล สารสนเทศทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการ
บริหารงานทั่วไปถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูล สารสนเทศ ใช้งานได้ทันทีที่ต้องการ
($\bar{X} = 3.53$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถาม
ปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ
สภาพปัจจุบันของชุมชน ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา(ค่าความถี่เท่ากับ124)2)ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา จัดระบบการบริหารงาน ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ร่วมกัน (ค่าความถี่เท่ากับ 136) 3) สถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น (ค่าความถี่เท่ากับ 151) และ 4) สถานศึกษากำหนดนโยบาย เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 110)

4.3.4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผล การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้าน หลักการ บริหารตนเอง	139	3.65	0.31	337	3.79	0.53	7.94**	0.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

4.3.4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก (นักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา) ขนาดกลาง(นักเรียนจำนวน 121 -300 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ด้าน หลักการ บริหาร ตนเอง	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
	3.68	3.82	4.04						
			ภายในกลุ่ม	473	16.49	0.05			
			รวม	475	38.70				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.71$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.71$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.92$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.71$)	-	0.02**	0.21**
ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.71$)	-	-	0.21**
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.92$)	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ

4.3.5 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และ 3) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

4.3.5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมและรายชื่อ ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ที่	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก	3.98	0.79	มาก
2.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา	3.32	0.51	ปานกลาง
3.	สถานศึกษาสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อรับทราบให้ความเห็นชอบและรายงานต่อสาธารณชนเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา	3.74	0.92	มาก
4.	สถานศึกษาบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	3.94	0.79	มาก
5.	การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณภายในสถานศึกษามีความสมบูรณ์และถูกต้อง	3.86	0.36	มาก
6.	สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายใน ปีละ 1 ครั้ง และการประกันคุณภาพภายนอก ทุกๆ 5 ปี	3.86	0.48	มาก
7.	สถานศึกษาวิเคราะห์ และประเมินค่าความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	3.60	0.52	มาก

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8.	สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.64	0.48	มาก
9.	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและภายนอก	3.70	0.50	มาก
10.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง	3.25	0.43	ปานกลาง
รวม		3.69	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากทุกข้อ ยกเว้นสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา($\bar{X} = 3.32$) และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง ($\bar{X} = 3.25$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก($\bar{X} = 3.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ10.สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง ($\bar{X} = 3.23$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษาจัดสร้างระบบ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (ค่าความถี่

เท่ากับ 294) 2) สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก (ค่าความถี่เท่ากับ 182)

3) สถานศึกษารายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ(ค่าความถี่เท่ากับ 145) และ 4) สถานศึกษาบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (ค่าความถี่เท่ากับ 118)

4.3.5.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำแนกตามสถานภาพ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผล การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำแนกตามสถานภาพ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	Sig.
	n	$\bar{X}$	S.D.	n	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	139	3.80	0.38	337	3.65	0.36	4.97*	0.02

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นสูงกว่าครูผู้สอน

4.3.5.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก (นักเรียนจำนวน 120 คน ลงมา) ขนาดกลาง (นักเรียนจำนวน 121 -300 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนจำนวนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป) โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ด้าน หลักการ	ค่าเฉลี่ยตามขนาด ของสถานศึกษา			แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่						
ตรวจสอบ และถ่วงดุล	3.41	3.51	3.96	ระหว่างกลุ่ม	2	1.70	085	6.66**	0.00
				ภายในกลุ่ม	473	37.07	0.12		
				รวม	475	38.77			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4. 21 การทดสอบรายคู่เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ด้านการหลักตรวจสอบและถ่วงดุล ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ขนาดสถานศึกษา	เล็ก ($\bar{X}=3.69$)	กลาง ($\bar{X}=3.62$)	ใหญ่ ($\bar{X}=3.83$)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.69$)	-	0.06**	0.14*
ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.62$)	-	-	0.20**
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.83$)	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.21 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และ สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 ด้านคือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 และเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 2,996 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 476 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เป็นเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาตามสัดส่วนของประชากร และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 476 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา สถานภาพจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และขนาดของสถานศึกษาจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5

ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติอ้างอิงได้แก่การทดสอบที t-test, F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 476 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 476 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 เป็นครูผู้สอนจำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคืออยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 และน้อยที่สุดอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00

5.1.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการกระจายอำนาจ และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น สถานศึกษากำหนดแนวทาง วิธีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็น ฝ่าย/งาน/กลุ่มสาระฯ พร้อมบทพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดแนวทางวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความ ต้องการของ บุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.48$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจ การบริหาร และการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับล่างในการกำหนดนโยบายและการวางแผนอย่างเป็น ระบบ (ค่าความถี่เท่ากับ 198) 2) สถานศึกษาควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดหลักสูตร สถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน(ค่าความถี่ เท่ากับ 210) 3) สถานศึกษาควรระดมทรัพยากร จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของสถานศึกษาจากผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 174) 4) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาสได้เข้าเรียน และได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ(ค่าความถี่เท่ากับ 132)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการ กระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามี ความเห็นสูงกว่าครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาด กลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

5.1.3 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการ มีส่วนร่วม และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น คณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.47$) ชุมชนมีส่วนร่วมใน การจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการกับบริบท ของสถานศึกษาและบริบทท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.47$) คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมบริหารจัดการ การศึกษาด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.46$) และสถานศึกษา

เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.44$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาร่วมกับชุมชน กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.41$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนภารกิจ เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 205) 2) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ บริบทของโรงเรียน และท้องถิ่น (ค่าความถี่เท่ากับ 194) 3) สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 188) และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป (ค่าความถี่เท่ากับ 153)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางตามลำดับ

5.1.4 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการบริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผน ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.35$) และ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหาร ทั่วไปของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.39$) มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ ปาน กลาง

โดยข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาเปิด โอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.35$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษาใช้หลักประชาธิปไตยในการ สรรหาคณะกรรมการสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 152) 2) คณะกรรมการสถานศึกษามาจาก ตัวแทนกลุ่มต่างๆอย่างหลากหลาย และมีองค์ประกอบครบถ้วน (ค่าความถี่เท่ากับ 210) 3) สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการ ของคณะกรรมการสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 184) และ 4) สถานศึกษาให้คณะกรรมการ สถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการ ของชุมชน (ค่าความถี่เท่ากับ 147)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการคืน อำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้าน หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสูงกว่าครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาด ของ สถานศึกษา 3 ขนาด คือสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่สถานศึกษา ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติ สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ

5.1.5 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักการ บริหารตนเอง และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการบริหารตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากทุกข้อ

โดยมีข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน ให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.94$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสถานศึกษา จัดระบบฐานข้อมูล สารสนเทศทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูล สารสนเทศ ใช้งานได้ทันทีที่ต้องการ ($\bar{X} = 3.53$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันของชุมชน ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา(ค่าความถี่เท่ากับ 124) 2) บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา จัดระบบการบริหารงาน ด้านวิชาการ งบประมาณบุคคล และบริหารทั่วไป ร่วมกัน(ค่าความถี่เท่ากับ 136) 3) สถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินการ จัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น(ค่าความถี่เท่ากับ 151) และ 4) สถานศึกษากำหนดนโยบาย เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (ค่าความถี่เท่ากับ 110)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โรงเรียนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาด คือสถานศึกษา ขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและ ขนาดเล็ก ตามลำดับ

5.1.6 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานด้านหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุล และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากทุกข้อ ยกเว้น สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.32$) และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกัน และกัน ระหว่างสถานศึกษาประชาชนและส่วนกลาง ($\bar{X} = 3.25$) มีระดับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับ ปานกลาง

โดยข้อสังเกตว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ($\bar{X} = 3.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 10 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง ($\bar{X} = 3.23$)

จากข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) สถานศึกษาจัดสร้างระบบ และพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา(ค่าความถี่เท่ากับ 294) 2) สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก (ค่าความถี่เท่ากับ 182) 3) สถานศึกษารายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ (ค่าความถี่เท่ากับ 145) และ 4) สถานศึกษาบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (ค่าความถี่เท่ากับ 118)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าโรงเรียนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นต่อสูงกว่าครูผู้สอนเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3 ขนาดคือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

5.2.1.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอำนาจ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจงานที่รับผิดชอบไปสู่ผู้บริหารระดับล่าง เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษามากขึ้น โดยอาศัยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ได้ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมตัดสินใจดำเนินการ (Doing) ร่วมกันตรวจสอบ (Checking) และร่วมกันประเมินและปรับปรุง (Action) โดยมุ่งหวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อู๋ทัย บุญประเสริฐ ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบ ตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนิวล กล้าหาญ กล่าวว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังหน่วยปฏิบัติคือสถานศึกษาโดยตรง สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระ มีความคล่องตัว ในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร มาใหม่ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 6 หลักการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5.2.1.2 การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาด้านหลักการกระจายอำนาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ แนวการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เนื่องจากได้เข้ารับการอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับด้านการบริหาร โดยตรง ส่วน

ครูผู้สอน เป็นผู้ปฏิบัติ และเกี่ยวข้องอาจยังขาดความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนนโยบายของชาติในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสาระสำคัญตาม มาตรา 39 และมาตรา 40 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งได้กำหนดให้การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ **ณรงค์ โภคสวัสดิ์** ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง ต่อสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมเมื่อวิเคราะห์รายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารกับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนที่มีความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแทนครู และผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ**ประดับศรี หุ่นทอง** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่นเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่นเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการบริหารจัดการตนเอง ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และด้านหลักการกระจายอำนาจ และผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่นเขต 1 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้บริหารมีการรับรู้มากกว่าครูผู้สอน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ได้ร่วมมือกันในการจัดทำนโยบายหรือมาตรการในการปฏิบัติงาน หรือวางแผนการพัฒนาในระดับสถานศึกษา สอดคล้องกับ**ประดับศรี หุ่นทอง** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับณรงค์ โภคสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5.2.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

5.2.2.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และสนใจในเรื่องของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในการดำเนินการควรจัดโครงสร้างโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดกำหนดนโยบาย และแผนการตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ตามบริบท ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ จันทร์ทองม ได้ทำการวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวิพัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวิพัฒนา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง

5.2.2.2 การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง โดยทำตามนโยบายของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน ในสถานศึกษาโดยร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะที่ผู้บริหารสถานเป็นเพียงผู้สั่งการเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุหลาบ บุริสาร ได้ทำการวิจัย เรื่อง บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักคุณภาพ บริการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมสูงและความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็กบริหารแบบครอบครัวสร้างสรรค์ 2) หลักการกระจายอำนาจ บริหารโดยการกระจายอำนาจในรูปแบบโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ 3) หลักการจัดการตนเอง แต่ละโรงเรียนมุ่งพัฒนางานอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ 4) หลักการริเริ่มสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ ทุกโรงเรียนมุ่งพัฒนาศักยภาพวิชาชีพครู เป็นหลัก ในด้านคุณลักษณะของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมุ่งพัฒนาโรงเรียนสู่ความยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมทางวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารใช้ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษามีความคุ้มค่า บทบาทครูเป็นลักษณะหุ้นส่วนองค์กร บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นลักษณะผู้สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องมาจาก สภาพแวดล้อม จำนวนประชากรในแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับแตกต่างกัน จึงทำให้ระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขนาดต่างๆ ไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐาน การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมี

ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2.3 . ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

5.2.3.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับ **เจริญศักดิ์ ชำนาญยง** ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลและด้านการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ตามลำดับ

5.2.3.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีแนวความคิดและแนวปฏิบัติไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับคุณวุฒิ วิทยุติประสบการณ์การทำงานครุชาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการ จัดการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความตระหนักในบทบาทของตนเอง การทำงานของ

ทีมงานไม่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ**ระดับศรี หุ่นทอง** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับ การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการค้ำอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชนคณะกรรมการสถานศึกษา ขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การดำเนินงานตามโครงการต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามสถานที่ที่จัดกิจกรรม แต่ละแห่งมีสิ่งที่มีเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นคนละรูปแบบ สอดคล้องกับ **เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ** ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2.4 . ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

5.2.4.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักเห็นความสำคัญด้านการศึกษาดำเนินงานตามนโยบายส่งครูและบุคลากรเข้ารับความรู้ อบรม จัดหาวิทยากรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาครูพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ**อรรถัย ริมศิริ** ได้ศึกษาบทบาทการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารโดย

ใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการกระจายอำนาจ และด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ตามลำดับ และสอดคล้องกับ **ปัญญา แก้วกียูร** กล่าวว่า การบริหาร และการจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการพัฒนาตนเอง (Self-improvement) พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน สร้างวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5.2.4.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการบริหารตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยครูผู้สอนมีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีอิสระในการบริหารงานทุกฝ่ายทุกด้าน ครูผู้สอนทั้งดำเนินการสอนปฏิบัติงานตามโครงการกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ **อุทัย บุญประเสริฐ** กล่าวว่า ในระบบการจัดการศึกษาทั่วไปนั้น มักจะทำให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นปฏิบัติตามนโยบายของ ส่วนกลางเป็นหลักในแทบทุกเรื่อง โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการ ด้วยตนเอง การใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่าวิธี การทำงานให้บรรลุเป้าหมายสามารถทำได้หลายวิธี เพียงส่วนกลางกำหนดแต่นโยบาย และให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันแต่ละสถานศึกษามีจุดเน้น นโยบายในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสร้างขวัญกำลังใจ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน หลากรูปแบบ สิ่งแวดล้อม จำนวนประชากรจะมีผลสำคัญในการแปรผลด้านต่างๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณรงค์ โภคสวัสดิ์** ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาโยธธา เขต

1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมเมื่อวิเคราะห์รายคู่พบว่า ผู้บริหารกับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นภาวะผู้นำแบบเกือบหนุ่ ที่มีความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแทนครู และผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันจำแนกรายด้านคือด้าน การบริหารแบบพึ่งตนเองพบว่าผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5.2.5 . ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

5.2.5.1 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ จันทร์ทอง ได้ทำการวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตทวีวัฒนา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีภาวะผู้นำแบบเกือบหนุ่ การพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง

5.2.5.2 ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นต่อระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสูงกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษาประชาชน และส่วนกลาง และผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ ประดับศรี หุ่นทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้บริหารมีความพร้อมมากกว่าครูผู้สอนทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

กรณีเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความชัดเจนและโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดระยะเวลา มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและผูกโยง ซึ่งสอดคล้องกับ เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ ได้ศึกษาระดับ การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐาน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ ณรงค์ โภคสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู และผู้แทนผู้ปกครอง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการคือ 1) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย 2) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

5.3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อยที่สุด คือสถานศึกษากำหนดแนวทางวิธีการพัฒนาบุคลากร

ให้ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรโดยมีการประชุมปรึกษาหารือ ในระดับรอง ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานหลักของโรงเรียน ขอคำแนะนำและความคิดเห็นจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

5.3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีระดับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ให้ความเห็นชอบและมี ส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในแผนปฏิบัติการ งานระดมทรัพยากร งานวิชาการ งานบริหารงาน ทั่วไป

5.3.1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชนมีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษากำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดเป็นนโยบายหลักให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ กำกับดูแลงานและกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น จัดทำปฏิทินการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้การ ดำเนินงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบรายงานประจำปีของ สถานศึกษา

5.3.1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักการบริหารตนเอง มีระดับการบริหารโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งในด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปเป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูล สารสนเทศใช้งาน ได้ทันทีที่ต้องการ ดังนั้น สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากร ด้านความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ จัดทำระบบข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ ดูแลด้านข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน มีศักยภาพพร้อมที่จะร่วมมือกันพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

5.3.1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีระดับการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ ที่มีระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาส ให้

คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเร่งปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดระยะเวลา มีการประกันคุณภาพภายในและ ภายนอกสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นำผลการประเมินงานมาปรับปรุงและผดุงไว้ซึ่ง ประสิทธิภาพงานมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.6 เนื่องจากผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเองและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเห็นต่อระดับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการบริหารตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านหลักการคืน อำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ควรร่วมกัน วางแผนจัดทำนโยบายมาตรการร่วมกันที่จะเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ร่วมผลักดันการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ชุมชน นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนและหลักสูตรที่ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.1.7 เนื่องจากผลการเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเองและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา 3 ขนาดคือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ แสดงความ คิดเห็น ปรับปรุงงานให้เป็นปัจจุบัน ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สถานศึกษาขนาดใหญ่ควรดูแล และให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กในเรื่องที่ได้รับการร้อง ขอ พัฒนางานในทุกๆ ด้านให้มีประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากข้อค้นพบจากงานวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

5.3.2.1 ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้คือ สถานศึกษาควรปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีการกระจายอำนาจ ควรมีการกระจายอำนาจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ให้บุคลากรได้มีโอกาสในการตัดสินใจต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่โดยทั่วถึงกัน ปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานให้มีการกระจายอำนาจไปสู่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น เร่งสร้างความตระหนักให้บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กำหนดและสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกัน

5.3.2.2 ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้คือ สถานศึกษาควรดำเนินงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆของสถานศึกษา เร่งดำเนินการปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ ความสามารถ ในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของชุมชน และให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองให้มีความรู้ ความสามารถที่จะนำองค์การให้เกิดประสิทธิภาพ จัดเตรียม จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานต่างๆให้พร้อมใช้กระบวนการบริหารและการนิเทศติดตามงานที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

5.3.2.3 ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้คือ สถานศึกษาร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาการจัดการศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา และกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา สนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงได้มาตรฐาน ดูแลเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดหาวิทยากรภายนอก และวิทยากรท้องถิ่น ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน

5.3.2.4 ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารตนเองมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ควรจัด

พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถที่จะนำองค์การให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา

5.3.2.5 ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้คือ สถานศึกษาควรบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดระยะเวลา ปรับปรุงและผลงคุณภาพการศึกษา ทั้งมีการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำผลการประเมินงานมาปรับปรุงและผลงไว้ซึ่งประสิทธิภาพงาน ครู บุคลากร และนักเรียนให้ความร่วมมือในการติดตามผลการปฏิบัติงาน

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.3.1 ควรมีการศึกษาความพร้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

5.3.3.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

5.3.3.3 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, เขต 2, เขต 3 และเขต 4

5.3.3.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กิติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. เอกสารประกอบการสอนวิชา
บริหาร 300. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529.

ดิเรก วรรณเศียร. การประชุมปฏิบัติการ เรื่อง การบริหารฐานโรงเรียนเชิงคุณภาพทั้งองค์กร.
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543, (อค์สำเนา),
2543.

ถวิล มาตรฐาน. การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สมาธรรม, 2549.

นรินทร์ ภาระศรี การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : บั๊กพอยท์, 2545.

ประเสริฐ เศษฐพันธ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการบริการการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542 .

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การจัดการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม, 2542.

ปัญญา แก้วกियูร. การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545.

พิชัย เสี่ยมจิตต์. การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542.

รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บั๊ก
พอยท์, 2545.

รัชพล คชชารุ่งโรจน์. โรงเรียนทันสมัย. กรุงเทพมหานคร : ค่านสุทธาการพิมพ์, 2548.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการ
ประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่
เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2547.

อุทัย บุญประเสริฐ. **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

_____. **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

_____. **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

กุหลาบ ปุริสาร. “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

เจริญศักดิ์ ชำนาญง. “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบัณฑิตธุรกิจ, 2551.

ณรงค์ โภคสวัสดิ์. “สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.

ชนพร มาใหม่. “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2549.

ประดับศรี หุ่นทอง. “การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษขอนแก่นเขต 1”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2547.

เทพพิทักษ์ โกยกอบเกียรติ. “การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

- ศรีนวล กล้าหาญ . “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 32”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2549.
- สุวิทย์ จันทร์คงหอม. “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงาน
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- อรทัย ริมศิริ. “บทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 1”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- ศรีเวียง พันทะมนต์ . “การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของข้าราชการ
ครูโรงเรียนคชเพื่อกอนุสรณ์เขตประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ครุ-
ศาสตรมหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2550.

3) เว็บไซต์

- ณัฐวุฒิ ประเสริฐศิริ . การบริหารการศึกษา : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. จาก
<http://nattawoot20.wordpress.com/2008/09/09การบริหารการศึกษา>. ค้นเมื่อ 25 มกราคม
2555

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางในการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

3. การตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนนี้ โปรดขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ และสภาพทางราชการหรือหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม โดยจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการวิจัยอย่างเคร่งครัด และจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

(นายวัชรพล สุดสายเนตร)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง

โปรดลงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยใช้เครื่องหมายถูก ✓ ลงใน หน้าข้อความตรงกับข้อมูลทั่วไป ตามความเป็นจริงของท่านในปัจจุบัน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน

2. ขนาดของสถานศึกษา

 ขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ลงมา ขนาดกลาง มีนักเรียน ตั้งแต่ 121 – 300 คน ขนาดใหญ่ มีนักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามระดับความคิดเห็น

เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อคำถามและขอให้ท่านพิจารณาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากความเป็นจริงในระดับการดำเนินงาน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติปัญหาอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ

ข้อที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	มีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่าย งาน กลุ่มสาระ พร้อมบทพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้				✓	

จากตัวอย่าง ข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ระดับการปฏิบัติ ลงในช่องหมายเลข 2 หมายถึง สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่าย งาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้ อยู่ในระดับการปฏิบัติ น้อย

ข้อที่	ด้านหลักการกระจายอำนาจ					
		5	4	3	2	1
1	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานแบ่งเป็นฝ่ายงาน กลุ่มสาระ พร้อมบทพรรณนางานที่ชัดเจน ปฏิบัติได้					
2	สถานศึกษากำหนดแนวนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอน					
3	สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน					
4	สถานศึกษากำหนดแนวทาง วิธีการและหลักเกณฑ์ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา					
5	สถานศึกษามีอิสระในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
6	คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
7	สถานศึกษากำหนดแนวทาง วิธีการ พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา					
8	สถานศึกษากำหนดกรอบ แนวทางในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา					
9	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา					
10	สถานศึกษากำหนดแนวทาง และวิธีการตรวจสอบการ รับ-จ่ายพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบงานพัสดุ					

ข้อที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	5	4	3	2	1
11	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน นโยบาย ภารกิจ เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา					
12	สถานศึกษามีระบบ กระบวนการจัดการ โดยยึดหลักการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม					
13	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
14	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของสถานศึกษา และบริบทท้องถิ่น					
15	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในกิจกรรมของสถานศึกษา					
16	สถานศึกษาร่วมกับชุมชน กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากร ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
17	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม บริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารงานทั่วไป					
18	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
19	ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา มีวัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา					
20	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชน ให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น					

ข้อที่	ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน	5	4	3	2	1
21	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
22	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา					
23	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
24	คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา					
25	สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน					
26	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ					
27	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา					
28	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
29	สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน					
30	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา					

ข้อที่	ด้านหลักการบริหารตนเอง	5	4	3	2	1
31	สถานศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา					
32	สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงบประมาณ ให้เกิด ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัด การศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตร ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน					
34	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงาน ทั่วไป ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติ					
35	สถานศึกษาจัดหาวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ					
36	สถานศึกษาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้มีความ ยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
37	สถานศึกษาจัดระบบฐานข้อมูล สารสนเทศทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูล สารสนเทศ ใช้งานได้ ทันทีที่ต้องการ					
38	สถานศึกษากระตุ้นให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการของ สถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน					
39	สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน ประจำปีและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการตามแผนให้เกิด ประสิทธิภาพมากขึ้น					
40	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการนำมติในที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ จริง					

ข้อที่	ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	5	4	3	2	1
41	สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก					
42	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา					
43	สถานศึกษาสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อรับทราบให้ความเห็นชอบและรายงานต่อสาธารณชนเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา					
44	สถานศึกษาบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
45	การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณภายในสถานศึกษามีความสมบูรณ์และถูกต้อง					
46	สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายใน ปีละ 1 ครั้ง และการประกันคุณภาพภายนอก ทุกๆ 5 ปี					
47	สถานศึกษาวิเคราะห์ และประเมินค่าความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม					
48	สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					
49	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและภายนอก					
50	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง					

ตอนที่ 3

แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง

โปรดบอกข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

โดยอิสระ

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ

ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับล่างในการกำหนดนโยบายและการวางแผนอย่างเป็นระบบ

สถานศึกษาควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

สถานศึกษาควรระดมทรัพยากร จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาจากผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาสได้เข้าเรียนและได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ

อื่น ๆ.....

2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนภารกิจ เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ บริบทของโรงเรียน และท้องถิ่น

สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษากำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป

อื่นๆ .....

3. ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน

สถานศึกษาใช้หลักประชาธิปไตยในการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนกลุ่มต่างๆอย่างหลากหลาย และมี

องค์ประกอบครบถ้วน

สถานศึกษากำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา

สถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน

อื่นๆ .....

4. ด้านหลักการบริหารตนเอง

สถานศึกษามีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา จัดระบบการบริหารงาน

ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ร่วมกัน

สถานศึกษาประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น

สถานศึกษากำหนดนโยบาย เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

อื่นๆ .....

5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

สถานศึกษาจัดสร้างระบบ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

สถานศึกษารายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

สถานศึกษาบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

อื่นๆ .....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

(นายวัชรพล สุดสายเนตร)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายถวิล เต็มรัมย์

- วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2. นายโกวิทย์ วัชรินทรางกูร

- วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย
- การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (กศ.ค.) สาขาการบริหารการศึกษา
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. นายวิจิต อ่อนน้ำคำ

- วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
- ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่านรอง
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012(2)/ว095

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ที่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายถวิล เต็มรัมย์

ด้วย นายวัชรพล สูดสายเนตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205035 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโรงเรียน
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ ศธ 6012(2)/ว095

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ที่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายโกวิทย์ วัชรินทรางกูร

ด้วย นายวัชรพล สูดสายเนตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205035 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโรงเรียน
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ ศธ 6012(2)/ว095

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ที่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มีนาคม 2556

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายวิจิต อ่อนน้ำคำ

ด้วย นายวัชรพล สูดสายเนตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205035 กำลังทำ สารนิพนธ์เรื่อง “การบริหารโรงเรียน
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจัก
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริวัฒน์, ดร.)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3

รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ					
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00
2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม					
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 6	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00

รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3. ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน					
ข้อที่ 1	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 5	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00
4. ด้านหลักการบริหารด้วยตนเอง					
ข้อที่ 1	+1	+1	0	2	0.80
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 3	+1	0	+1	2	0.66
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 6	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00

รายการ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล					
ข้อที่ 1	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 5	+1	+1	0	2	0.66
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	3	1.00
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	3	1.00

ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012(2)/157

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
9/37 หมู่ที่ 12 ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

2 เมษายน 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ด้วย นายวัชรพล สุดสายเนตร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5514205035 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “การบริหาร โรงเรียน
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” โดยมี รศ.ดร.วิโรจน์ สารรัตนะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.สัมฤทธิ์
กางเพ็ง เป็นที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้
ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์, ดร.)

รักษาการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์อีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก จ
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	210.9333	704.9609	.1708	.9644
A2	210.8000	672.7862	.7309	.9622
A3	211.0333	684.9989	.4139	.9639
A4	210.6667	669.9540	.7583	.9620
A5	210.8333	691.2471	.4068	.9636
A6	210.7667	671.6333	.6815	.9624
A7	210.4333	688.3920	.6983	.9625
A8	210.7667	675.7713	.6904	.9624
A9	210.6000	683.7655	.7864	.9622
A10	210.3333	697.0575	.4623	.9632
B11	210.7667	698.5299	.2954	.9640
B12	210.7667	687.6333	.5464	.9630
B13	210.4667	694.9471	.4759	.9632
B14	210.7000	689.6655	.4898	.9632
B15	210.6000	705.0759	.1778	.9643
B16	210.5000	690.1897	.5649	.9629
B17	210.6667	687.1264	.4339	.9636
B18	210.8000	680.0276	.5429	.9631
B19	210.3333	704.0230	.3218	.9636
B20	210.5667	706.4609	.1927	.9640
C21	210.4667	688.1195	.7052	.9625
C22	210.5333	693.4299	.6707	.9628

C23	210.7667	669.4954	.7387	.9621
C24	210.7667	695.6333	.4387	.9633
C25	210.5667	683.3575	.7420	.9623
C26	210.7333	685.9954	.5284	.9631
C27	210.7000	684.3552	.8014	.9622
C28	210.7667	682.5299	.5258	.9631
C29	210.6667	689.5402	.4877	.9632
C30	210.7000	679.1828	.7153	.9623
D31	210.7667	677.4954	.7369	.9622
D32	210.7667	677.7023	.7655	.9621
D33	210.7000	691.1138	.5354	.9630
D34	210.4333	701.4264	.3989	.9634
D35	210.8333	687.6609	.5375	.9630
D36	210.7667	695.9092	.3497	.9637
D37	210.6667	674.5057	.8464	.9618
D38	210.5667	679.0816	.8037	.9620
D39	210.5000	689.7069	.6609	.9627
D40	210.6333	679.2057	.7025	.9623
E41	210.7667	671.0126	.8411	.9617

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E42	210.6000	679.2138	.7291	.9622
E43	210.7000	685.8034	.7605	.9623

E44	210.7667	674.5299	.7142	.9622
E45	210.4667	683.9126	.7214	.9624
E46	210.6333	679.7575	.7990	.9621
E47	210.8667	687.2920	.4563	.9634
E48	210.7667	679.1506	.7333	.9622
E49	210.4333	693.1506	.5633	.9629
E50	210.7333	679.9264	.5675	.9629

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 50

Alpha = .9636

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายวัชรพล สูดสายเนตร
วัน เดือน ปี เกิด	3 มีนาคม 2503
ภูมิลำเนา	211 หมู่ 2 บ้านหนองโคน ตำบลหนองโคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ที่อยู่ปัจจุบัน	152 หมู่ 11 บ้านยาง ตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2530	รับราชการศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2532	รับราชการครู โรงเรียนบ้านโคกขามโนนสมบูรณ์ อำเภอลำ สังค์ัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
พ.ศ. 2547	รับราชการครู โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ สังค์ัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
สถานที่ทำงาน	
	โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม อำเภอลำปลายมาศ สังค์ัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1